

RÄTT ATT HA KUL

Normalstadgar för avdelning
Normalstadgar för distrikt
Stadgar för förbundet
Ordlista

Antagna på Unga Örnars
Kongress i Axvall
10-12 augusti 2007

Stadgar för Unga Örnar

Normalstadgar för avdelning

§ 1. Verksamhetsområde och namn

Avdelningens hemort beslutas av distriktsstyrelsen. Avdelningens namn och verksamhet bestäms av medlemsmötet.

§ 2. Uppgift

Avdelningens uppgift är att, i överensstämmelse med Unga Örnars verksamhetsidé, ändamål och stadgar, bedriva demokratiskolning och verksamhet utifrån medlemmarnas intresse där alla är välkomna att delta efter sina egna förutsättningar.

§ 3. Medlemskap

Unga Örnar är en organisation för barn, ungdomar och vuxna som tillsammans verkar för barn och barns rätt.

Medlemmen får sitt medlemskap i en avdelning och ska följa dessa stadgar. Varje medlem ska aktivt bekräfta sitt medlemskap varje år. Avdelningen beslutar om bekräftelse ska ske genom erläggande av medlemsavgift eller genom underskrivande av intyg.

I de fall avdelningen beslutat om medlemsavgift som bekräftelse bestäms medlemsavgiftens storlek av avdelningens årsmöte eller medlemsmöte. Avdelningen kan besluta om avgiften ska tas ut enskilt eller som familjeavgift.

Om familjeavgift tillämpas ska avdelningen säkerställa att alla i registret upptagna familjemedlemmar bekräftar sitt medlemskap.

Samtliga medlemmar ska finnas upptagna i Unga Örnars gemensamma medlemsregister.

Uppgifterna i medlemsregistret kontrolleras av avdelningens revisorer per den 31 december och skickas därefter till förbundsexpeditionen via distriktet.

§ 4. Medlemsmöte

Styrelsen är ansvarig för att genomföra medlemsmöten till vilka alla medlemmar kallas. Vid något av dessa möten eller årsmöte ska verksamhetsplan och budget behandlas.

Styrelsen ska även kalla till medlemsmöte när minst hälften av medlemmarna begär det.

Vid omröstning gäller samma regler som i § 5 mom 4.

Minst ett medlemsmöte förutom årsmötet ska genomföras per år.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

§ 5. Årsmöte

Mom 1 Uppgift

Årsmötet ska hållas varje år före februari månads utgång. På årsmötet ska följande frågor behandlas:

- a) årsredovisning
- b) revisorernas berättelse
- c) frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- d) motioner och förslag
- e) val

Kommentar: Årsredovisningen ska innehålla en kort berättelse om verksamheten, medlemstal, antal aktiviteter, avdelningens ledning/styrelse,

balans- och resultaträkning samt ett slutord som sammanfattar föregående verksamhetsår i avdelningen.

Mom 2 Sammansättning och rösträtt

Alla medlemmar kallas minst 14 dagar före årsmötet och har där rösträtt.

Styrelseledamot har inte rösträtt i fråga om ansvarsfrihet.

Mom 3 Motioner

Medlemmar har rätt att lämna in motioner, vilka ska vara avdelningsstyrelsen tillhanda i god tid före årsmötet.

Mom 4 Omröstning

Beslut fattas genom öppen omröstning. Inga fullmakter tillämpas. Vid lika röstetal har mötesordförande utslagsröst. Sluten omröstning ska ske vid personval om någon begär det. Vid lika röstetal i sluten omröstning avgörs valet genom lottdragning. Lämnad röstsedel med fler eller färre namn än valet gäller är ogiltig.

Mom 5 Styrelse- och revisorsval, mandattid

Årsmötet ska välja avdelningsstyrelse som ska bestå av minst tre ledamöter, varav ordförande och kassör väljs särskilt. Flertalet av avdelningsstyrelsens ledamöter ska vara barn och ungdomar.

För styrelsens ledamöter kan ersättare väljas. Valbar ska vara medlem i Unga Örnar.

Två revisorer ska väljas samt två ersättare för dessa.

Ombud till distriktets årsmöte ska väljas. För avdelningen ha fler än ett ombud ska i möjligaste mån hälften av ombuden vara under 18 år.

Ordningen för ersättarnas inträde bestäms vid valet.

Mandattiden för de valda bestäms av årsmötet.

Anställd i Unga Örnar kan inte väljas in i styrelsen som den är anställd av.

Mom 6 Valberedning

Valberedning ska väljas, av årsmötet eller vid något medlemsmöte, för förberedelse av nästa års val. Av dessa väljs en ledamot till sammankallande.

Mom 7 Protokoll

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

§ 6. Avdelningsstyrelsen

Mom 1 Uppgift

Avdelningsstyrelsen är beslutande organ mellan medlemsmöten. Den har främst till uppgift att ansvara för samordning, ekonomi, administration och genomförande av avdelningens verksamhet. Avdelningsstyrelsens uppgift är också att starta nya grupper och värva nya medlemmar.

Mom 2 Sammanträden och omröstning

Avdelningsstyrelsen ska sammanträda så ofta som det anses nödvändigt för att leda avdelningens utveckling. Vid omröstning gäller vad som sägs i § 5 mom 4 i dessa stadgar.

Minst hälften (dock minst tre) av styrelsens ledamöter ska vara närvarande för att beslut ska vara giltigt.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

Mom 3 Firmateckning och fullmakter

Inom styrelsen utses teckningsrätter för avdelningens firma, bank, postgiro och värdepast, som tecknas två i förening. Om någon av de som utses är under 18 år krävs förälders medgivande. Dock ska minst en av de som utses vara över 18 år.

Mom 4 Personalfrågor

Avdelningsstyrelsen handhar avdelningens anställningsfrågor.

Avdelningsstyrelsen beslutar om och när ombudsman ska tillsättas. Tjänsten ska utlysas och tillsättas efter samråd med distriktsstyrelsen.

Styrelse som har anställd personal ska utse personalansvarig med uppgift att ansvara för personalfrågorna. Denna person ska vara minst 18 år gammal.

Mom 5 Ekonomi och administration

Avdelningsstyrelsen kan ansvara och sköta ekonomi och administration för flera avdelningar som inte har myndiga styrelseledamöter eller möjlighet att sköta dessa uppgifter.

Avdelningsstyrelse kan också på motsvarande sätt be en annan avdelning att ansvara och sköta ekonomi och administration för den egna avdelningen.

Redovisningen ska vara på ett sådant sätt att en årsredovisning för varje avdelning kan upprättas. Gällande bokföringslag ska följas. Kalenderår gäller som räkenskapsår.

Mom 6 Medlemsregisteransvarig

Avdelningsstyrelsen ansvarar för att uppgifterna för avdelningens medlemmar i Unga Örnars gemensamma medlemsregister stämmer. Varje år upprättas en årsrapport på antalet medlemmar per

den 31 december. Styrelsen ska inom sig utse en medlemsregisteransvarig.

§7 Personal

Mom 1 Uppgift

Anställd personal ska i överensstämmelse med dessa stadgar, samt av avdelningens årsmöte och avdelningsstyrelsen fattade beslut, i samråd med avdelningsstyrelsen fullgöra överenskomna arbetsuppgifter.

Mom 2 Löne- och anställningsvillkor

Löne- och anställningsvillkor regleras genom kollektivavtal mellan Kooperationens Förhandlingsorganisation/Unga Örnars Förhandlingsorganisation och Handelsanställdas förbund, samt övriga avtal och lagar.

Mom 3 Deltagande i sammanträden

Avdelningens ombudsman ska delta i avdelningens årsmöte samt avdelningsstyrelsens sammanträden, och har där yttrande- och förslagsrätt.

Ombudsmannen är också skyldig att hålla sig informerad om Unga Örnars utveckling genom att delta på konferenser, distriktsårsmöte, i förekommande fall kretsårsmötet, förbundskongressen och läger.

Mom 4 Medlemskap

All personal ska vara medlem i Unga Örnar.

§ 8. Revision

Mom 1 Uppgift

Revisorerna ska granska avdelningsstyrelsens verksamhet och ekonomiska förvaltning, samt avge berättelse till årsmötet med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Revisorerna ska särskilt granska avdelningens årsrapport med uppgifter om antal medlemmar och rapporteringen av genomförda aktiviteter till distrikt och förbund.

Mom 2 Revisionstidpunkt

Revision ska göras efter varje verksamhetsår och vid andra tidpunkter som revisorerna anser lämpliga.

§ 9. Stadgeändring, lokal anpassning, avdelnings upphörande

Lokal anpassning och ändring av dessa stadgar kan ske och beslutas vid avdelningens årsmöte. Före beslutet på årsmötet ska förslaget till lokal anpassning och ändring sändas till förbundsstyrelsen för prövning och godkännande. Stadgeändringen börjar gälla efter beslutet i förbundsstyrelsen och på avdelningens årsmöte.

Avdelningen kan inte upplösas om minst fem medlemmar vill behålla den. Nedläggning ska ske i samråd med distriktsstyrelsen. Vid upplösning tillfaller avdelningens tillgångar och handlingar kretsorganisationen där sådan finns, i annat fall tillfaller de distriktet.

Normalstadgar för distrikt

§ 1. Verksamhetsområde och namn

Distriktens geografiska verksamhetsområde beslutas av förbundsstyrelsen på förslag från berörda distrikt.

§ 2. Uppgift

Distriktens uppgift är att i överensstämmelse med Unga Örnars ändamål, verksamhetsidé och dessa stadgar leda och utveckla distrikts-, i förekommande fall krets- och avdelningsverksamheten.

§ 3. Organisation

Distriktet består av samtliga avdelningar och i förekommande fall kretsar verksamma inom distriktet.

Distriktets beslutande organ är distriktsårsmötet samt distriktsstyrelsen.

§ 4. Distriktsårsmöte

Mom 1 Uppgift

Distriktsårsmötet är distriktets högsta beslutande organ. Årsmötet ska hållas före april månads utgång.

På distriktsårsmötet ska följande punkter behandlas:

- a) årsredovisning med styrelsens berättelse
- b) revisorernas berättelse
- c) frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- d) avgiftens storlek
- e) budget
- f) verksamhetsplan
- g) motioner och förslag
- h) val
- i) antal ombud från avdelningarna till nästa årsmöte, och på vilket sätt fördelning av dessa ska ske

j) antal ombud från de lokala/regionala vänorganisationerna till nästa årsmöte

k) val av ett ordinarie barnombud samt en ersättare till Barnpolitiskt forum (se stadgar för förbund §5 mom 2)

l) val av kongressombud och ersättare (denna punkt upptas endast kongressår). Hälften av kongressombuden ska, i möjligaste mån, vara 18 år eller yngre.

Mom 2 Sammansättning, val av ombud, rösträtt

Årsmötet består av distriktsstyrelsen, revisorerna och ombud från avdelningarna och från vänorganisationerna, där de finns. Distriktsårsmötet beslutar om antal ombud från avdelningarna och vänorganisationerna för nästa årsmöte. Avdelningarnas ombud utses på avdelningens årsmöte eller medlemsmöte.

Varje ombud har rösträtt.

Mom 3 Extra distriktsårsmöte

Extra årsmöte ska inkallas när distriktsstyrelsen anser det nödvändigt eller när avdelningar vars medlemsantal utgör minst 2/3 av distriktets medlemsantal begär det.

Extra årsmöte kan endast behandla de frågor som föranlett dess inkallande.

Mom 4 Kallelse och möteshandlingar

Kallelse till årsmötet ska utfärdas senast åtta veckor före årsmötet.

Samtliga årsmöteshandlingar ska vara ombuden tillhanda i god tid före årsmötet.

Mom 5 Motioner

Enskild medlem, avdelning och i förekommande fall krets kan lämna motioner, vilka ska vara försedda med yttrande från medlemsmöte i avdelningen eller kretsens årsmöte.

Årsmötet ska behandla motioner till förbunds-kongressen och kan antingen anta motionen som sin egen eller avslå den och sända in den som enskild. Distriktsstyrelsen beslutar om när motionerna ska vara insända.

Mom 6 Omröstning

Beslut fattas genom öppen omröstning. Vid lika röstetal har mötesordförande utslagsröst. Sluten omröstning ska ske vid personval om någon begär det. Vid lika röstetal i sluten omröstning avgörs valet genom lottdragning. Avgiven röstsedel med fler eller färre namn än valet gäller är ogiltig.

Mom 7 Styrelse- och revisorsval, mandattid

Distriktsårsmötet ska besluta om:

- a) ledamöter till distriktsstyrelsen. Ordförande, kassör och studieorganisatör väljs särskilt.
- b) ersättare för distriktsstyrelsens ledamöter kan väljas
- c) Minst 2 revisorer
- d) Minst 2 ersättare för revisorerna

Distriktsårsmötet beslutar om antalet ledamöter och ersättare som ska väljas till distriktsstyrelsen. Ordningen för ersättarnas inträde bestäms vid valet.

Mandattiden för de valda beslutas av årsmötet. Valbar till dessa val är medlem i Unga Örnar.

Flertalet av distriktsstyrelsens ledamöter ska, i möjligaste mån, vara under 18 år. Nomineringsrätt till dessa val har distriktets avdelningar, i förekommande fall kretsar och inom distriktet verksamma vänorganisationer.

Anställd i Unga Örnar kan inte väljas in i styrelsen som den är anställd av.

Mom 8 Valberedning

Valberedning ska väljas för att förbereda i mom 7 angivna val. En av ledamöterna utses till sammankallande.

Mom 9 Protokoll

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

§ 5. Distriktsstyrelsen

Mom 1 Uppgift

Distriktsstyrelsen är det beslutande organet mellan distriktsårsmötena. Den ska i överensstämmelse med dessa stadgar och årsmötets beslut leda distriktets verksamhet.

Mom 2 Sammanträden och omröstning

Distriktsstyrelsen ska sammanträda så ofta som behövs för att leda och utveckla distriktets verksamhet. Distriktsstyrelsen ska vid sina sammanträden behandla motioner från medlemmar och avdelningar till Barnpolitiskt forum och förbunds-kongressen. Vid omröstning gäller vad som sägs i § 4 mom 6 i dessa stadgar. Minst hälften (dock minst tre) av styrelsens ledamöter ska vara närvarande för att beslut ska vara giltigt.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

Mom 3 Personalfrågor

Distriktsstyrelsen beslutar om och när personal ska anställas. Tjänsten som distriktsombudsman ska utlysas och tillsättas i samråd med förbundsstyrelsen.

Distriktsstyrelsen ska också samråda med avdelningarna och i förekommande fall kretsarna i deras anställnings- och personalfrågor.

Styrelse som har anställd personal ska utse personalansvarig med uppgift att ansvara för personalfrågorna. Denna person ska vara myndig.

Mom 4 Firmateckning och fullmakter

Styrelsen utser teckningsrätter för distriktets firma, bank, postgiro och värdepost, som tecknas två i förening. Om någon av dem som utses är under 18 år krävs förälders medgivande. Dock ska minst en av dem som utses vara över 18 år.

Mom 5 Medlemsregister

Distriktsstyrelsen ska stödja avdelningarnas arbete med att hålla uppgifterna om medlemmarna aktuella i Unga Örnars gemensamma medlemsregister.

§ 6. Personal

Mom 1 Uppgift

Anställd personal ska, i överensstämmelse med dessa stadgar samt av distriktsårsmötet och distriktsstyrelsen fattade beslut, i samråd med distriktsstyrelsen fullgöra överenskomna arbetsuppgifter.

Mom 2 Löne- och anställningsvillkor

Löne- och anställningsvillkor regleras genom kollektivavtal mellan Kooperationens Förhandlingsorganisation/Unga Örnars Förhandlingsorganisation och Handelsanställdas förbund, samt övriga avtal och lagar.

Mom 3 Deltagande i sammanträden

Distriktsombudsman ska delta i distriktsårsmötet och distriktsstyrelsens sammanträden, och har där yttrande- och förslagsrätt. Ombudsmannen är

också skyldig att hålla sig informerad om Unga Örnars utveckling genom att delta på konferenser, förbundskongressen och läger.

Mom 4 Medlemskap

All personal ska vara medlem i Unga Örnar.

§ 7. Revision

Mom 1 Uppgift

Revisorerna ska granska distriktsstyrelsens verksamhet och ekonomiska förvaltning, samt avge berättelse till årsmötet med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Revisorerna ska särskilt granska distriktets sammanställning över avdelningarnas årsrapport och rapporteringen av genomförda aktiviteter till förbundet.

Mom 2 Revisionstidpunkt

Revision ska göras efter varje verksamhetsår och vid andra tidpunkter som revisorerna anser lämpliga. Distriktsstyrelsen bör i samråd med revisorerna anlita auktoriserad eller godkänd revisor.

§ 8. Avgifter och medlemsregister

Mom 1 Distriktsavgift

Distriktsårsmötet beslutar om storleken på avdelningarnas avgift till distriktet samt från vilken tidpunkt den ska gälla.

Mom 2 Medlemsregister

Distriktets revisor ska varje år granska uppgifterna i Unga Örnars gemensamma medlemsregister för distriktet per den 31 december. Underskrivet utdrag jämte ändringar och anmärkningar ska skickas till förbundsexpeditionen senast den 31 januari.

§ 9. Stadgeändring, lokal anpassning, distriktets upphörande

Lokal anpassning och ändring av dessa stadgar kan ske och beslutas vid distriktets årsmöte. Före beslutet på årsmötet ska förslaget till lokal anpassning och ändring sändas till förbundsstyrelsen för prövning och godkännande.

Stadgeändringen börjar (att) gälla efter beslut i förbundsstyrelsen och på distriktets årsmöte. Distriktet kan endast upplösas av förbundsstyrelsen. Vid upplösning tillfaller distriktets tillgångar och handlingar förbundet.

Stadgar för förbundet

§ 1. Uppgift

Förbundets uppgift är att i överensstämmelse med verksamhetsidé, ändamål och stadgar demokratiskt leda Unga Örnar, fastställa ramar för verksamheten, stimulera idéöverföring och verksamhetsutveckling samt bedriva barn- och ungdoms-politisk opinionsbildning.

§ 2. Organisation

Medlemmarnas inflytande på förbundets verksamhet och förvaltning utövas i följande organ och organisationer:

Kongressen - som är högsta beslutande organ.

Barnpolitiskt forum - som är beslutande och rådgivande mellan kongresserna samt gör fyllnadsval till förbundsstyrelsen.

Förbundsstyrelsen - som verkställer kongressens och Barnpolitiskt forums beslut och är beslutande organ mellan Barnpolitiskt forums möten och kongresserna.

Lokalorganisationer - som utgörs av distrikt och avdelningar och i förekommande fall kretsar.

§ 3. Val av kongressombud

Mom 1 Underlag

Underlag för representation till kongressen utgörs av:

a) Distriktens medlemsantal

b) Unga Örnars Vänners Riksorganisation

Mom 2 Antal ombud

Distriktet utser 100 kongressombud. Varje distrikt erhåller först vardera ett ombud.

De återstående ombuden fördelas mellan distriktet i proportion till antal medlemmar, efter granskning av distriktets revisor, baserat på rapportering per den 31 december för vart och ett av åren mellan ordinarie kongress.

Unga Örnars Vänners Riksorganisation utser fem ombud.

Mom 3 Kandidatnominering

Före de tidpunkter och på det sätt som distriktsstyrelsen beslutar har avdelning och i förekommande fall krets rätt att skriftligt nominera kandidater. Om inte tillräckligt antal kandidater är nominerade har ombuden, distriktsstyrelsen och revisorerna vid distriktsårsmötet rätt att nominera fler kandidater.

Mom 4 Valsätt och omröstning

Val av ombud och minst samma antal ersättare ska ske vid distriktens årsmöten. I möjligaste mån ska hälften av ombuden vara 18 år eller yngre.

Röstsedel ska först uppta de av valberedningen förordade kandidaterna samt under streckmarkering övriga föreslagna kandidater i bokstavsordning. På röstsedeln överstryks de namn på vilka ombuden ej röstar.

Val sker genom slutna omröstning om någon begär det. De kandidater är valda som erhållit de flesta godkända rösterna. Vid lika röstetal avgörs valet genom lottdragning. Lämnad röstsedel som innehåller fler eller färre namn än valet gäller, är ogiltig.

Mom 5 Fullmakt

Fullmakt för kongressombud ska utfärdas av distriktsstyrelsen och sändas till förbundsexpeditionen vid tidpunkt som beslutas av förbundsstyrelsen.

§ 4. Kongressen

Mom 1 Uppgift

Kongressen är förbundets högsta beslutande organ. Den ska sammanträda vart tredje år före

augusti månads utgång, för att i överensstämmelse med dessa stadgar behandla:

- a) redovisning för kongressperioden med styrelsens berättelse
- b) revisorerernas berättelse
- c) frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- d) förbundsavgiftens storlek
- e) fastställa verksamhetsplan och stadgar
- f) motioner samt förslag från förbundsstyrelsen
- g) val

Mom 2 Sammansättning

Kongressen består av Barnpolitiskt forum, revisorererna, 100 valda ombud från distrikten och fem ombud valda av Unga Örnars Vänners Riksorganisation.

Distrikt bör i möjligaste mån se till att minst hälften av sin delegation med ombud är 18 år eller yngre.

Mom 3 Extra kongress

När avdelningar som tillsammans företräder minst 2/3 av förbundets medlemsantal begär extra kongress ska sådan hållas. Begäran om detta ska ske skriftligt genom distrikten och ställas till förbundsstyrelsen.

Förbundsstyrelsen kan också kalla till extra kongress. Extra kongress kan endast behandla de ärenden som föranlett dess inkallande.

Mom 4 Tillkännagivande

Tidpunkt för ordinarie kongress ska meddelas skriftligt till avdelningar och distrikt minst tolv månader före kongressen. Extra kongress kan tillkännagivas utan iakttagande av viss tid för tillkännagivandet.

Mom 5 Motion

Varje medlem, avdelning, i förekommande fall krets och distrikt har motionsrätt till kongressen. Motion från enskild medlem och avdelning ska vara försedd med yttrande från medlemmöte i avdelningen. Motion från krets ska vara försedd med kretsårsmötes yttrande.

Motion ska behandlas av distriktsårsmötet, som med eget yttrande vidarebefordrar densamma till kongressen. Motion kan även väckas av Unga Örnars Vänners Riksorganisation.

Fråga som ej väckts i stadgenlig ordning och som ej gäller ändring av dessa stadgar, kan behandlas vid kongressen om minst 3/4 av de som deltar i omröstningen beslutar detta.

Förbundsstyrelsen beslutar när motionerna ska vara insända.

Mom 6 Utsändning av kongresshandlingar

Senast en månad före kongressens öppnande ska förbundsstyrelsen sända samtliga kongresshandlingar till kongressombuden och distrikten.

Kongresshandlingarna består av förbundsstyrelsens förslag till dagordning, arbetsordning, redovisning för kongressperioden med styrelsens och revisorerernas berättelse, samt inkomna motioner, förbundsstyrelsens utlåtande över dessa och av förbundsstyrelsens förslag till kongressen.

Mom 7 Presidium

Kongressen ska välja minst två ordförande och två sekreterare, som har till uppgift att leda kongressens förhandlingar.

Mom 8 Protokolljusterare och rösträknare

Kongressen ska välja tre protokolljusterare och så många rösträknare som behövs.

Mom 9 Rösträtt

Vid kongressen har varje kongressombud och ledamot av Barnpolitiskt forum förutom personalrepresentant och ombudsman, en röst.

Mom 10 Omröstning

Beslut fattas genom öppen omröstning. Kongressen bifaller det förslag som de flesta deltagarna röstat på. Vid lika röstetal har tjänstgörande ordförande utslagsröst. Sluten omröstning ska äga rum vid personval om någon begär det. Sluten omröstning genomförs enligt bestämmelserna i mom 14.

Mom 11 Ansvarsfrihet

Ordinarie kongress ska behandla styrelsens redovisning för kongressperioden och revisionsberättelse över förbundets verksamhet och ekonomiska förvaltning för vart och ett av de år den förflutna kongressperioden omfattar, och i samband därmed besluta om ansvarsfrihet för förbundsstyrelsen avseende samma år.

Mom 12 Val av styrelse och revisorer, valbarhet

Ordinarie kongress ska välja ordförande och 11 ledamöter som tillsammans med förbundssekretären, som är självskriven ledamot i förbundsstyrelsen, utgör förbundsstyrelse.

Hälften av förbundsstyrelsens ledamöter ska, i möjligaste mån, vara 25 år eller yngre.

Följande ska väljas;

- a) ordförande
- b) 11 ledamöter till förbundsstyrelsen
- b) 3 revisorer
- c) 3 ersättare för revisorerna

Valbar till dessa uppdrag är medlem i Unga Örnar.

Mom 13 Valberedning

Året innan kongressen ska hållas väljer Barnpolitiskt forum en valberedning med minst fem ledamöter, varav en utses till ordförande. Nomineringar till valberedningen kan skickas till Barnpolitiskt forum från avdelningarna, distrikten, Unga Örnars Vänners Riksorganisation, Barnpolitiskt forum, förbundsstyrelsen och revisorerna.

Valberedningen ska förbereda i mom 12 angivna val. Vid de tidpunkter som valberedningen beslutar, kan skriftliga nomineringar på kandidater från avdelningarna, distrikten, Unga Örnars Vänners Riksorganisation, Barnpolitiskt forum, förbundsstyrelsen och revisorerna lämnas till valberedningen.

Slutlig nomineringstid för val till förbundsstyrelsen fastställs av kongressen.

Beslut i valberedningen fattas genom öppen omröstning. De kandidater har förordats som erhållit de högsta röstetalen. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst.

Mom 14 Valordning

Val sker genom sluten omröstning om någon begär det. Röstsedel ska först uppta de av valutskottet förordade kandidaterna samt under streckmarkering övriga föreslagna kandidater i bokstavsordning.

På röstsedel överstryks de namn på vilka kongressombuden ej röstar. Lämnad röstsedel med fler eller färre namn än valet gäller är ogiltig. För att vara vald fordras att mer än hälften av antalet godkända röster erhållits. Valda är de som erhållit de flesta rösterna.

I de fall majoritet ej erhållits, förrättas omval mellan dem av de återstående som erhållit de högsta röstetalen, dock endast mellan så många som motsvarar dubbla antalet som återstår att välja. Vid lika röstetal avgörs företrädet genom lottning.

Mom 15 Protokoll

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

§ 5. Barnpolitiskt forum

Mom 1 Uppgift

Barnpolitiskt forums uppgift är främst att utveckla och fatta beslut om Unga Örnars barnpolitik i den form som kongressen beslutat. Forumet är beslutande och skall präglas av dialog mellan distrikt och förbund för att utveckla verksamheten mellan kongresserna. Forumet är en viktig mötesplats för att utveckla Unga Örnar. Vid mötena ska möjlighet att diskutera förutsända budgetar och årsredovisning ges.

Mom 2 Sammansättning

Barnpolitiskt forum består av följande; distriktsordförande samt ett barnombud från varje distrikt, vilka väljs på distriktens årsmöten samt fem ledamöter som väljs på Unga Örnars vänners årsmöte.

Om distriktsordförande inte har möjlighet att närvara kan distriktsstyrelsen inom sig utse en representant. Förbundsexpeditionens personal äger, genom sin fackliga organisation, rätt att utse en personalrepresentant som har yttrande- och förslagsrätt vid Barnpolitiskt forums möten. Ombudsmän anställda i distrikt, i förekommande fall kretsar och avdelningar inbjuds till Barnpolitiskt forum.

Mom 3 Motion

Varje medlem, avdelning och distrikt har motionsrätt till Barnpolitiskt forums möten i de frågor som (Se Mom 1). Motion från enskild medlem och avdelning ska vara försedd med yttrande från medlemsmöte i avdelningen. Motion ska även behandlas av distriktsstyrelsen som med eget yttrande vidarebefordrar densamma till Barnpolitiskt forum. Förbundsstyrelsen beslutar när motioner ska vara insända.

Mom 4 Sammanträden

Barnpolitiskt forum ska sammanträda så ofta som det anses nödvändigt, dock minst en gång per år.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

Mom 5 Kallelse

Kallelse till sammanträde med Barnpolitiskt forum ska ske skriftligt i god tid, varvid ledamöterna ska erhålla förslag till dagordning samt erforderliga handlingar.

Mom 6 Rösträtt

Vid omröstning inom Barnpolitiskt forum har varje ledamot en röst förutom förbundsstyrelsen. Ombudsman har yttrande- och förslagsrätt i alla frågor vid Barnpolitiskt forums sammanträden.

Mom 7. Fyllnadsval

Barnpolitiskt forum har rätt att genomföra fyllnadsval till förbundsstyrelsen under kongressperioden.

§ 6. Förbundsstyrelsen

Mom 1 Uppgift

Förbundsstyrelsen är förbundets beslutande organ mellan Barnpolitiskt forums möten och kongresserna. Den ska i överensstämmelse med dessa stadgar och av kongressen och Barnpolitiskt forum fattade beslut handha ledningen av förbundets verksamhet.

Av särskild vikt är därvid att:

- förbundsstyrelsen ansvarar inför kongressen för riksförbundets ekonomi och förvaltning
- i samverkan med Barnpolitiskt forum och distriktet ta initiativ till utveckling av den lokala och regionala verksamheten
- i samarbete med Barnpolitiskt forum och vänorganisationerna bevaka och ta initiativ till politiska åtgärder som berör barn och ungdom
- följa den ekonomiska utvecklingen i förbundets olika organisationsled, vilket bland annat kan innebära genomförandet av revisioner och stickprovskontroller i distrikt, avdelningar och i förekommande fall kretsar.

Revisioner och stickprovskontroller

Distrikt, i förekommande fall krets och avdelning är skyldig att medverka till och underlätta revisioner och stickprovskontroller samt tillhandahålla underlag i form av till exempel bokföring och medlemsregister. Detta är en förutsättning för förbundsstyrelsens ansökan om statsbidrag.

Mom 2 Sammansättning

Förbundsstyrelsen består av ordförande, 11 ledamöter samt förbundssekreteraren som är självskrivet ledamot av styrelsen.

Mom 3 Sammanträden

Förbundsstyrelsen ska sammanträda så ofta som det anses nödvändigt.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

Mom 4 Kallelse

Kallelse till styrelsesammanträde ska ske skriftligt i god tid, varvid ledamöterna ska erhålla förslag till dagordning samt erforderliga handlingar.

Mom 5 Personalanställning

Förbundsstyrelsen anställer förbundssekreterare. Förbundssekreteraren anställer övrig personal.

Mom 6 Anställdas löne- och anställningsvillkor

Löne- och anställningsvillkor för samtliga anställda inom Unga Örnars Riksförbunds verksamhetsområde regleras genom kollektivavtal mellan Kooperationens Förhandlingsorganisation/Unga Örnars Förhandlingsorganisation och Handelsanställdas förbund eller annan facklig organisation.

§ 7. Revision

Mom 1 Uppgift

Förbundsrevisorerna ska i överensstämmelse med dessa stadgar och god revisionssed granska förbundsstyrelsens verksamhet och ekonomiska förvaltning, företa revision av räkenskaperna och avge revisionsberättelse till kongressen med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Mom 2 Revisionstidpunkt

Revision ska äga rum:

- a) efter varje verksamhetsår.
- b) vid andra tidpunkter revisorerna finner lämpligt

Mom 3 Åligganden

Vid revision ska granskas att fattade beslut inte strider mot förbundets stadgar eller kongressbeslut, att räkenskaperna är väl förda och verifierade av behörig, att värdehandlingar är i vederbörlig ordning och väl förvarade, att fastigheter och inventarier är försäkrade till betryggande belopp, att bokförda banktillgodohavanden överensstämmer med vederbörande bankers saldobesked och att tillgångarna ej upptagits över sitt värde, enligt god revisionssed.

Var och en av revisorerna äger rätt att ta del av räkenskapsböcker, protokoll och övriga till förbundets verksamhet och förvaltning hörande handlingar.

Revisor ska närvara vid kongressen samt vid förbundsstyrelsens bokslutssammanträde före kongressen och där föredra revisionsberättelsen. Förbundsstyrelsen ska i samråd med revisorerna anlita auktoriserad eller godkänd revisor.

§ 8. Förbundspersonal

Mom 1 Uppgift

Personal ska, i överensstämmelse med dessa stadgar samt av kongressen och förbundsstyrelsen fattade beslut, i samråd med styrelsen fullgöra överenskomna arbetsuppgifter.

Mom 2 Deltagande i sammanträde

Förbundsombudsman ska delta i Barnpolitiskt forums sammanträden, och har där yttrande- och förslagsrätt. Förbundsombudsman ska också delta på kongressen.

Mom 3 Medlemskap

Personal ska vara medlem i Unga Örnar.

Mom 4 Anställds valbarhet

Anställd i Unga Örnar kan inte väljas in i styrelsen som den är anställd av. Gäller dock ej förbundssekreteraren.

§ 9. Inträde och medlemskap

Mom 1 För avdelning

Inträde och medlemskap i förbundet beviljas avdelningar som är beredda att följa dessa stadgar. Fråga om medlemskap avgörs av förbundsstyrelsen. Avdelning ska vara ansluten till distrikt.

Mom 2 För medlem

Inträde och medlemskap beviljas av avdelningen enligt § 3 i avdelningsstadgarna.

§ 10. Medlemsregister och avgifter

Mom 1 Medlemsregister

Varje avdelning och distrikt ska upprätta och underhålla uppgifterna i vårt gemensamma medlemsregister. Registret utgör underlag för ombuds fördelning till kongressen samt del av underlag för fördelning av bidrag till verksamheten.

Mom 2 Medlemsavgift

Se avdelningsstadgar §3 samt distriktsstadgar §8 mom 1.

§ 11. Allmänna bestämmelser

Mom 1 Normalstadgar

Avdelningar, distrikt och i förekommande fall kretsar har rätt att anta särskilda stadgar. För att bli giltiga måste de dock godkännas av förbundsstyrelsen.

Mom 2 Distriktets upplösning

Om distriktet upplöses tillfaller dess tillgångar och handlingar förbundet.

Mom 3 Avdelnings upplösning

Om avdelning upplöses tillfaller dess tillgångar och handlingar kretsorganisationen, där sådan finns, i annat fall tillfaller de distriktet.

Mom 4 Krets upplösning

Om krets upplöses tillfaller dess tillgångar och handlingar avdelningarna tillsammans, som vid kretsens upplösning är anslutna till kretsen. Finns ej avdelningar tillfaller tillgångarna och handlingarna distriktet.

Mom 5 Förbundets upplösning

Om ordinarie eller extra kongress beslutar att upplösa förbundet tillfaller dess tillgångar och handlingar Unga Örnars Vänners Riksorganisation.

§ 12. Stadgeändring

Ändring av dessa stadgar kan endast ske genom beslut av ordinarie kongress. För sådant beslut fordras 2/3 majoritet. Förslag till stadgeändringar ska delges avdelningar och distrikten före kongressen.

§ 13. Stadgarnas ikraftträdande

Dessa stadgar, som antagits vid förbundets ordinarie kongress 2007, gäller från och med den 1 september 2007.

Normalstadgar för krets

§ 1. Verksamhetsområde och namn

Kretsens verksamhetsområde omfattar de avdelningar som tillsammans har beslutat om dess bildande, och avdelningar som har anslutit sig till kretsen. Kretsens namn beslutas av kretsårsmötet.

§ 2. Uppgift

Kretsens uppgift är att i överensstämmelse med förbundets ändamål och dessa stadgar utveckla verksamheten i kretsens verksamhetsområde, framförallt ledarekrytering och medlemsrekrytering

- Genomföra övrig verksamhet i enlighet med avdelningarnas behov.
- Starta nya avdelningar.

§ 3. Organisation

Kretsen omfattar de avdelningar inom verksamhetsområdet som har anslutit sig till kretsen. Sådant beslut ska fattas av medlemsmöte i respektive avdelningen. Kretsens beslutande organ är kretsårsmötet samt kretsstyrelsen.

§ 4. Kretsårsmöte

Mom 1 Uppgift

Kretsårsmötet är kretsens högsta beslutande organ. Den ska sammanträda varje år före mars månads utgång.

På kretsårsmötet ska följande punkter behandlas:

- årsredovisning med styrelsens berättelse
- revisorernas berättelse
- frågan om ansvarsfrihet för styrelsen
- avgiftens storlek
- budget
- verksamhetsplan
- motioner och förslag
- val

i) antal ombud från avdelningarna till nästa årsmöte, och på vilket sätt fördelning av dessa ska ske

j) antal ombud från de lokala vänorganisationerna till nästa årsmöte, där vänorganisation finns

Mom 2 Sammansättning, val av ombud, rösträtt

Kretsårsmötet består av kretsstyrelsen, revisorerna och ombud från avdelningarna och vänorganisationerna. Ombudsplatserna fördelas mellan avdelningarna proportionellt i förhållande till deras medlemsantal. Årsmötet beslutar särskilt om antal grundombud.

Avdelningarnas ombud utses på avdelningens årsmöte. De avdelningar som har rätt till fler än ett ombud bör i möjligaste mån utse ombud så att hälften av ombuden är 18 år eller yngre.

Varje ombud har rösträtt.

Mom 3 Extra kretsårsmöte

Extra kretsårsmöte ska genomföras om avdelningar som representerar minst hälften av kretsens medlemmar begär det, eller när kretsstyrelsen finner anledning.

Mom 4 Kallelse och möteshandlingar

Kallelse till kretsårsmöte ska skickas ut senast fyra veckor före årsmötet. Samtliga årsmöteshandlingar ska vara ombuden tillhanda senast en vecka före kretsårsmötet.

Mom 5 Motioner

Enskild medlem och avdelning kan lämna motioner, vilka bör vara försedda med yttrande från medlemsmöte i avdelningen. Kretsstyrelsen beslutar om när motionerna ska vara insända.

Mom 6 Omröstning

Beslut fattas genom öppen omröstning. Vid lika röstetal har mötesordförande utslagsröst.

Sluten omröstning ska ske vid personval om någon begär det. Vid lika röstetal i sluten omröstning avgörs valet genom lottdragning.

Lämnad röstsedel med fler eller färre namn än valet gäller är ogiltig.

Mom 7 Styrelse- och revisorsval, mandattid

Kretsårsmötet ska besluta om:

- a) ledamöter till kretsstyrelsen. Ordförande, kassör och studieorganisatör väljs särskilt*
- b) ersättare för styrelsens ledamöter kan väljas*
- c) Minst 2 revisorer*
- d) Minst 2 revisorsersättare*
- e) valberedning ska väljas för att förbereda nästa års val. En av ledamöterna utses till sammankallande*

Anställd i Unga Örnar kan inte väljas in i styrelsen som den är anställd av.

I möjligaste mån ska hälften av kretsens ledamöter vara 18 år eller yngre.

Kretsårsmötet beslutar om antalet ledamöter och ersättare som ska väljas till kretsstyrelsen.

Ordningen för ersättarnas inträde bestäms vid valet. Mandattiden för de valda bestäms av årsmötet. Valbar till dessa val är medlem i Unga Örnar.

Nomineringsrätt till dessa val har kretsens avdelningar och inom kretsen verksamma vänorganisationer.

Mom 8. Protokoll

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

§ 5. Kretsstyrelsen

Mom 1 Uppgift

Kretsstyrelsen är det beslutande organet mellan kretsårsmötena. Den ska i överensstämmelse med dessa stadgar och årsmötets beslut leda kretsens samarbete mellan avdelningarna.

Mom 2 Sammanträden och omröstning

Kretsstyrelsen ska sammanträda så ofta som det anses nödvändigt för att följa kretsens och avdelningarnas utveckling. Vid omröstning gäller vad som sägs i § 4 mom 6 i dessa stadgar.

Minst hälften (dock minst tre) av styrelsens ledamöter ska vara närvarande för att beslut ska vara giltigt.

Protokoll;

Vid mötet ska protokoll föras med uppgifter om datum, närvarande, plats och de beslut som togs vid mötet.

Mom 3 Personalfrågor

Kretsstyrelsen har hand om kretsens anställningsfrågor, och hjälper avdelningarna i deras anställningsfrågor. Kretsstyrelsen beslutar om och när ombudsman ska tillsättas. Tjänsten ska utlysas och tillsättas efter samråd med distriktsstyrelsen.

Styrelsen som har anställd personal ska utse personalansvarig med uppgift att ansvara för personalfrågorna.

Mom 4 Firmateckning och fullmakter

Styrelsen utser teckningsrätter för kretsens firma, bank, postgiro och värdepast, som tecknas två i förening. Om någon av de som utses är under 18 år krävs förälders medgivande.

Dock ska minst en av de som utses vara över 18 år.

§ 6. Personal

Mom 1 Uppgift

Anställd personal ska i överensstämmelse med dessa stadgar samt av kretsårsmötet och kretsstyrelsen fattade beslut, fullgöra i samråd med kretsstyrelsen överenskomna arbetsuppgifter.

Mom 2 Löne- och anställningsvillkor

Löne- och anställningsvillkor regleras genom kollektivavtal mellan Kooperationens Förhandlingsorganisation/Unga Örnars Förhandlingsorganisation och Handelsanställdas förbund, samt övriga avtal och lagar.

Mom 3 Deltagande i sammanträden

Kretsombudsman ska delta i kretsårsmötet och kretsstyrelsens sammanträden, och har där yttrande- och förslagsrätt.

Ombudsmannen är också skyldig att hålla sig informerad om Unga Örnars utveckling genom att delta på konferenser, distriktsårsmötet, förbunds-kongressen och läger.

Mom 4 Medlemskap

Personal ska vara medlem i Unga Örnar.

§ 7. Revision

Mom 1 Uppgift

Revisorerna ska granska kretsstyrelsens verksamhet och ekonomiska förvaltning, samt avge berättelse till kretsårsmötet med till- eller avstyrkande av ansvarsfrihet.

Revisorerna ska, om distriktet begär, särskilt granska kretsens sammanställning till distriktet över avdelningarnas årsrapport.

Mom 2 Revisionstidpunkt

Revision ska göras efter varje verksamhetsår och vid andra tidpunkter som revisorerna anser lämpliga. Kretsstyrelsen bör i samråd med revisorerna anlita auktoriserad eller godkänd revisor.

§ 8. Avgift

Kretsårsmötet beslutar om avgift från avdelningarna till kretsen. Från vilken tidpunkt den ska gälla beslutas av årsmötet.

§ 9. Utträde

Avdelningens utträde ur kretsen fattas vid avdelningens årsmöte. På närmast påföljande kretsårsmöte fastställs avdelningens beslut. Ikraftträdande av beslutet sker vid nästa ordinarie kretsårsmöte.

§ 10. Stadgeändring, lokal anpassning, kretsens upphörande

Kretsen kan inte upplösas så länge minst två avdelningar önskar behålla den. Nedläggning ska ske i samråd med distriktsstyrelsen. Om krets upplöses tillfaller dess tillgångar och handlingar avdelningarna, som vid tidpunkten för kretsens upplösning är anslutna till kretsen. Finns ej avdelningar tillfaller tillgångarna och handlingarna distriktet.

Förbundsstyrelsen kan på förslag av kretsens årsmöte besluta om tillägg eller lokal anpassning av dessa stadgar.

Ordlista

Acklamation

Beslut fattas med ja- eller nejrop från ledamöterna. Ordföranden avgör om det är ja- eller nejrop som var i majoritet. Har inte votering begärts innan klubban fallit, är beslutet alltså fattat med acklamation.

Ansvarsfrihet

Styrelsen får ansvarsfrihet på årsmötet. Det betyder att föreningens medlemmar säger att styrelsen gjort rätt. Om styrelsen inte får ansvarsfrihet betyder det att de inte gjort rätt - kanske har de inte skött ekonomin på rätt sätt.

Bifalla

Att säga ja till ett förslag. Motsatsen är avslag.

Bordläggning

Beslutet skjuts upp till ett senare tillfälle, exempelvis för att få mer tid att tänka igenom frågan.

Budget

En plan över hur mycket pengar man räknar med att få in under en viss period och hur man tänker använda dem.

Dagordning

En förteckning över de ärenden man ska diskutera på mötet.

Demokrati

Ordets betydelse är folkstyre eller folkmakt. Direktöversättningen från grekiskan är folkvälde. För Unga Örnar är demokrati ett förhållningssätt. Unga Örnar är en demokratisk organisation där alla får vara med och bestämma.

Dokument

En skriftlig handling.

Ekonomisk förvaltning

Skötsel av ekonomin.

Firmatecknare

Bindande underskrift för en förenings räkningar där Unga Örnar föreningen betalar, delar av eller hela räkningen. Firmatecknare är de personer i styrelsen som har rätt att ta ut pengar från föreningens bankbok eller postgiro.

Fullmakt

Ett papper som styrelsen skriver, vilket ger firmatecknarna tillåtelse att betala föreningens räkningar, löner och liknande.

Förbundskongress

Valda ombud från Unga Örnars alla distrikt samlas för att godkänna verksamheten som varit och besluta om verksamheten i framtiden är Unga Örnars ideologi.

Ideologi

Uppfattningar, värderingar, idéer. Demokrati, solidaritet och jämlikhet

Inflytande

Att kunna påverka.

Justering

Protokoll ska justeras. En eller två personer som är med på ett möte intygar att protokollet är rätt skrivet. De justerar protokollet.

Jämlikhet

Alla människor är lika mycket värda och har samma rättigheter och skyldigheter.

Kandidatnominering

Att föreslå en person till exempelvis ett uppdrag i styrelsen eller som ombud till årsmöte eller kongress.

Kvalitet

Särskild egenskap i en aktivitet/verksamhet, ex "vi träffade många nya på senaste lägret".

Kvantitet

I allmänhet mängd, mätbar storlek. Exempelvis 87 medlemmar i avdelningen.

Konvention

Överenskommelse.

Ledamöter

Medlemmar i en styrelse.

Majoritet

Betyder flertal. När mer än hälften av de närvarande vid ett möte röstar för ett förslag, blir det mötets beslut.

Mandattid

Medlemmarna i en styrelse väljs för en viss tid, exempelvis 1 år. 3 år är det för ledamot i förbundsstyrelsen.

Medlemsredovisning

Sker genom vårt centrala medlemsregister. I slutet av december tar avdelning/krets/distrikt ut en medlemsstatikrapport från medlemsregistret, som ska skrivas under av ordförande/kassör och revisor. Sedan skickas den in till förbundet senast den 31 januari.

Nominera

Föreslå personer som ska väljas till exempelvis en styrelse.

Presidium

Ordförande och sekreterare för mötet.

Plenum

När samtliga ombud vid en kongress/årsmöte tillsammans diskuterar och tar beslut. Motsatsen är gruppdiskussioner.

Process

Ett händelseförlopp som leder till någon form av utveckling.

Profil

Kännetecken. Unga Örnars profil är bl.a: Rätt att ha kul, solidaritet, jämlikhet, demokrati, rättvisa, internationell, kul, särskild blankett.

Proportionellt

Många medlemmar ger många ombud vid exempelvis kongressen.

Propositionsordning

När det finns många förslag att besluta om, föreslår ordförande för mötet i vilken ordning man ska besluta.

Retorik

Konsten att tala. Övertyg genom att tala.

Revision

En kontroll av hur styrelsen har skött sitt uppdrag och hur kassören tagit hand om pengarna.

Revisionsberättelse

Det papper som revisorerna skriver till årsmötet. Där står det vad de tycker om bok-föringen och om styrelsen har gjort "sitt jobb".

Rösträknare

Personer som väljs på ett möte för att räkna hur många som röstat på olika förslag.

Sluten omröstning

Görs ofta vid val av personer, för att de som röstar inte ska behöva visa vilken person (kandidat) de vill stödja. Omröstningen görs skriftligt på särskild blankett.

Solidaritet

Gemensamt ansvar. Alla människor är lika mycket värda, men har olika behov och möjligheter att utvecklas som människa. Utifrån det perspektivet ska vi ta ett gemensamt ansvar.

Stadgar

Regler som gäller för en förening.

Suppleant

Ersättare i t.ex. en styrelse.

Valbarhet

Kraven som ställs på den person som ska väljas (är valbar) till ett uppdrag i en förening.